

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sži/2/2016
Identifikačné číslo spisu: 1015200035
Dátum vydania rozhodnutia: 12.07.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1015200035.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a zo sudcov JUDr. Moniky Válašikovej, PhD. a JUDr. Jozefa Milučkého v právnej veci žalobcu: JUDr. R. J., Z., proti žalovanému: Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s., Panónska cesta 2, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Z340199/2014 zo dňa 16. decembra 2014, konajúc o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/4/2015-38 zo dňa 29. januára 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/4/2015-38 zo dňa 29. januára 2016 p o t v r d z u j e.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave podľa § 250j ods. 2 písm. a/, d/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného č. Z340199/2014 zo dňa 16.12.2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalovaný napadnutým rozhodnutím potvrdil prvostupňové rozhodnutie č. Z 324586/2014 zo dňa 01.12.2014, ktorým nebolo vyhovené žiadosti žalobcu o poskytnutie informácie o počte poistencov, ktorým Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. (ďalej len „VšZP“) schválila poskytnutie bionického kĺbu „Gemium“ a chodidla „1C62 Triton Harmony“, ako aj podmienok ich poskytnutia.

Krajský súd v odôvodnení uviedol, že vykonávanie verejného zdravotného poistenia - poskytovanie zdravotnej starostlivosti a súvisiacich služieb, predstavuje hospodárenie s verejnými prostriedkami. Schválenie poskytnutia zdravotníckych pomôcok preto predstavuje činnosť, ktorá má dopad na verejné

prostriedky, a preto tieto informácie o nakladaní s verejnými prostriedkami podliehajú sprístupneniu podľa § 3 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z.z.“). Predmetom žalobcom požadovaných informácií sú informácie o počtoch poistencov, ktorým boli poskytnuté dva druhy zdravotníckych pomôcok, spolu s uvedením veku poistenca vo vzťahu ku každému schváleniu na poskytnutie zdravotníckej pomôcky ako aj uvedenie podmienok, za ktorých boli tieto schválené. Žalovaný vo svojom rozhodnutí nešpecifikoval, akým spôsobom by pri zverejnení požadovaného rozsahu informácií došlo k porušeniu zákona o ochrane osobných údajov. Možné porušenie predmetného zákona č. 122/2013 Z.z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 122/2013 Z.z.“) ako i povinnosť mlčanlivosti namietal žalovaný až vo vyjadrení k žalobe. Keďže jeho stanovisko k uvedeným skutočnostiam nepredstavovalo súčasť napadnutých rozhodnutí, sú tieto nepreskúmateľné. Odôvodnenie administratívnych rozhodnutí má predovšetkým presvedčiť účastníkov konania o správnosti postupu správneho orgánu a o zákonnosti jeho rozhodnutia. Tým sa napĺňa jedno zo základných pravidiel konania - posilňovať dôveru občanov v správnosť rozhodovania ako i k splneniu jeho kontrolnej funkcie. Krajský súd konštatoval, že obe odôvodnenia rozhodnutí žalovaného sú nedostatočné, žalovaný zdôvodnil nevyhovenie žiadosti len poukazom na zákonné obmedzenie v sprístupňovaní informácií, s ktorým sa súd nestotožnil. Iné okolnosti brániace žalovanému sprístupniť požadované informácie žalovaný v napadnutých administratívnych rozhodnutiach neuviedol.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný včas odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V dôvodoch odvolania poukázal na konštatovanie súdu prvého stupňa, že vykonávanie verejného zdravotného poistenia je činnosť vo verejnom záujme, pri ktorom sa hospodári s verejnými prostriedkami. Verejné zdravotné poistenie vykonávajú zdravotné poisťovne za podmienok ustanovených v osobitnom predpise. Žalovaný považuje toto konštatovanie súdu prvého stupňa za neúplné, resp. nedostatočne zdôvodnené a čiastočne vytrhnuté z kontextu vzhľadom na meritum veci. Žalovaný nepovažuje za správne vychádzať zo záveru, že informačná povinnosť je odvodená na základe toho, že žalovaný nakladá s verejnými zdrojmi. Analogicky by mali mať rovnakú informačnú povinnosť aj ostatné zdravotné poisťovne pôsobiace v Slovenskej republike. Na rozdiel od žalovaného, napriek skutočnosti, že nakladajú s prostriedkami z verejných zdrojov, povinnosť v zmysle § 3 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. nemajú, keďže u nich absentujú skutočnosti uvedené v § 2 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z. Prvostupňový súd vo svojom odôvodnení ďalej uvádza, že definícia okruhu informácií, ktoré žalovaný môže sprístupniť, nezodpovedá v plnom rozsahu ustanoveniam osobitného zákona. Podľa názoru prvostupňového súdu do kategórie rozhodovacej činnosti žalovaného patrí aj ukládanie sankcií, vyúčtovanie úrokov z omeškania a iné. Prvostupňový súd neuvádza osobitný predpis, na ktorý sa vo svojom rozsudku odvoláva. V tejto súvislosti žalovaný uvádza, že mu nie sú známe iné rozhodovacie činnosti ako tie, ktoré uviedol vo svojom stanovisku Z52621/2015. Žalovaný postupuje s súladom so zákonom, pričom jeho rozhodovacia činnosť je výlučne vo veci schvaľovania plánovanej ústavnej zdravotnej starostlivosti v inom členskom štáte podľa § 9f zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení zákona č. 718/2004 Z.z.) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z.z.“) a vo veci výkazu nedoplatkov podľa § 17a zákona č. 580/2004 Z.z. Žalovaný sa nestotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že ukládanie sankcií či vyúčtovanie úrokov z omeškania a iné predstavuje samostatnú rozhodovaciu činnosť poisťovne. Žalovaný má za to, že v tomto prípade ide len o aplikáciu zmluvných ustanovení (napr. pri ukladaní pokút u poskytovateľov zdravotnej starostlivosti), alebo priamo zákona. V tomto prípade však nejde o osobitné konania, v ktorých by rozhodoval o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb. Vychádzajúc z názoru krajského súdu by tak rozhodovacou činnosťou bolo akékoľvek konanie poisťovne (napríklad aj vrátenie preplatku), čo žalovaný hodnotí ako nesprávne právne posúdenie zo strany krajského súdu, ktoré malo vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Krajský súd v odôvodnení tiež uviedol, že poskytnutie zdravotníckych pomôcok predstavuje činnosť,

ktorá má dopad na verejné prostriedky, a preto tieto informácie podliehajú sprístupneniu podľa § 3 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. Žalovaný má za to, že krajský súd sa v rozsudku dostatočne nevysporiadal s tým ako má informácia o počte poistencov s uvedením ich zdravotnej indikácie, ktoré požadoval žalobca sprístupniť, dopad na nakladanie s verejnými zdrojmi. S poukazom na § 3 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. povinná osoba sprístupní iba informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami, resp. o obsahu, plneniach a činnostiach vykonávaných základe uzatvorenej zmluvy. Podľa názoru žalovaného v tomto prípade neexistuje priama súvislosť medzi nakladaním s verejnými zdrojmi a poskytnutím požadovaných údajov. Podľa žalovaného nejde o informáciu, ktorá by sa týkala nakladania s verejnými zdrojmi, ale o poskytnutie informácie s prevažne štatistickou hodnotou.

Žalovaný ďalej namietal aj záver krajského súdu, že stanovisko ohľadom zákona č. 122/2013 Z.z. nebolo súčasťou napadnutých administratívnych rozhodnutí, ale len vyjadrenia k žalobe. Podľa názoru žalovaného to nebolo potrebné. Informačná povinnosť žalovaného je daná prienikom v § 2 ods. 1 a § 3 zákona č. 211/2000 Z.z., pričom VŠZP je povinná sprístupňovať:

- informácie o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb iba v rozsahu svojej rozhodovacej činnosti, t.j. vo veci schvaľovania plánovanej ústavnej zdravotnej starostlivosti v inom členskom štáte podľa § 9f zákona č. 580/2004 Z.z. a vo veci výkazu nedoplatkov podľa § 17a zákona č. 580/2004 Z.z.;

- iba informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami, nakladaní s majetkom štátu a o obsahu, plneniach a činnostiach vykonávaných na základe zmlúv uzatvorených v súvislosti s touto činnosťou.

Na základe uvedeného by preto žalovaný sprístupnil informácie o výške vynaložených zdrojov z prostriedkov zdravotnej poisťovne na úhradu predmetného bionického kĺbu. Rozhodnutia č. Z324586/2014 a Z340199/2014 žalovaný považuje za zákonné a dostatočne odôvodnené, keďže tie poukazujú práve na obmedzenú informačnú povinnosť žalovaného. Žalovaný pri nesprístupnení požadovaných informácií primárne nevyhádžal z úvahy, že sprístupnením informácie by sa mohli stať poistenci ľahko určiteľnými s poukazom na § 4 zákona č. 122/2013 Z.z., ale predovšetkým z dôvodu, že požadované informácie ani nemá povinnosť sprístupniť.

Záverom žalovaný poukázal na konštatovanie krajského súdu, že odôvodnenia administratívnych rozhodnutí sú nedostatočné, pričom žalovaný zdôvodnil nevyhovenie žiadosti s poukazom na zákonné obmedzenie v sprístupňovaní, s ktorým sa súd prvého stupňa nestotožnil. Žalovaný má za to, že krajský súd neuviedol, s ktorými skutočnosťami sa nestotožnil, resp. ktoré v tomto prípade bral do úvahy pri rozhodovaní.

III.

Žalobca sa k odvolaniu žalovaného nevyjadril. Odvolanie mu bolo doručené dňa 08.03.2016.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia zverejnené najmenej 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v odvolacom konaní postupoval v zmysle § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. (Správny súdny poriadok), účinného od 01.07.2016, podľa ktorého sa odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona dokončia podľa doterajších predpisov, t.j. podľa zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok.

Z obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

zistil, že žalobca žiadosťou zo dňa 27.11.2014 požiadal o sprístupnenie nasledovných informácií v elektronickej podobe: „V predmetnej veci Vás prosím o sprístupnenie informácie o počtoch prípadov, v ktorých Všeobecná zdravotná poisťovňa schválila svojim poistencom poskytnutie zdravotníckych pomôcok a to bionického kolenného kĺbu „Genium“ a „chodidla 1C62 Triton Harmony“. Pri každom schválení prosím uviesť vek poistenca, ako aj podmienky za ktorých bol kolenný kĺb a chodidlo schválené bez uvedenia osobných údajov.“ Prvostupňovým administratívnym rozhodnutím č. Z324586/2014 zo dňa 01.12.2014 žalovaný rozhodol o nesprístupnení informácií o veku poistencov, ako aj podmienok za ktorých boli predmetné zdravotné pomôcky schválené. V odôvodnení poukázal na § 2 ods. 1, 3 zákona č. 211/2000 Z.z. a na skutočnosť, že VŠZP je subjektom s obmedzenou informačnou povinnosťou vo vzťahu k zákonu č. 211/2000 Z.z. a nie je povinná sprístupniť údaje, ktoré majú v tomto prípade prevažne štatistickú informáciu. Žalovaný druhostupňovým rozhodnutím č. Z340199/2014 zo dňa 16.12.2014 potvrdil napadnuté prvostupňové administratívne rozhodnutie s tým, že VŠZP je povinná osoba v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. Na základe predmetného ustanovenia poskytuje informácie len o svojej rozhodovacej činnosti, do ktorej patrí schvaľovanie plánovanej ústavnej zdravotnej starostlivosti v inom členskom štáte podľa § 9f zákona č. 580/2004 Z.z. a vydávanie výkazov nedoplatkov podľa § 17a zákona č. 580/2004 Z.z. VŠZP je taktiež povinnou osobou podľa § 2 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z. S prihliadnutím na § 3 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. je tak VŠZP povinná poskytovať iba informácie, ktoré sa týkajú hospodárenia s verejnými prostriedkami a o obsahu plnení a činnostiach vykonávaných na základe uzatvorenej zmluvy. Výsledkom informačnej povinnosti je tak prienik § 2 v odsekoch 1 a 3 zákona č. 211/2000 Z.z.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie (ďalej len „povinné osoby“) sú štátne orgány, obce, vyššie územné celky, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti.

Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z. povinnými osobami sú ďalej aj právnické osoby založené povinnými osobami podľa odseku 1 a 2.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. povinná osoba podľa § 2 ods. 3 sprístupní iba informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami, nakladaní s majetkom štátu majetkom vyššieho územného celku alebo majetkom obce, o životnom prostredí, o úlohách alebo odborných službách týkajúcich sa životného prostredia a o obsahu, plnení a činnostiach vykonávaných na základe uzatvorenej zmluvy.

Podľa § 72 ods. 1 zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 581/2004 Z.z.“) doterajšia zdravotná poisťovňa založí na základe transformačného projektu ako jediný zakladateľ akciovú spoločnosť a vloží do tejto spoločnosti ako nepenažný vklad doterajšiu zdravotnú poisťovňu, ktorá sa na účely tohto zákona považuje za podnik podľa § 5 a § 59 ods. 4 Obchodného zákonníka. Ustanovenia § 59 ods. 2 tretej vety, § 477 ods. 3 časti vety za čiarkou a § 478 Obchodného zákonníka sa nepoužijú.

Podľa § 72 ods. 4 zákona č. 581/2004 Z.z. na základe transformačného projektu zakladá akciovú spoločnosť doterajšia zdravotná poisťovňa bez výzvy na upisovanie akcií. O založení akciovej spoločnosti sa spíše zakladateľská listina formou notárskej zápisnice o právnom úkone.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z.z. vykonávanie verejného zdravotného poistenia je činnosť vo verejnom záujme, pri ktorej sa hospodári s verejnými prostriedkami. Verejné zdravotné poistenie vykonávajú zdravotné poisťovne za podmienok ustanovených v osobitnom predpise.

Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s. bola založená na základe transformačného projektu schváleného dňa 11.3.2005 Zakladateľskou listinou zo dňa 22.3.2005 podľa ustanovenia § 162 až 172 Obchodného zákonníka a ustanovenia § 72 ods. 1 a ods. 4 zákona č. 581/2004 Z.z.

VšZP vznikla dňom 1. júla 2005 ako právny nástupca Všeobecnej zdravotnej poisťovne a vykonáva činnosť na základe povolenia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou na vykonávanie verejného zdravotného poistenia, číslo 2591/2005/UDZS zo dňa 18.5.2005. VšZP sa dňom 1. januára 2010 stala právnym nástupcom Spoločnej zdravotnej poisťovne, a.s., s ktorou sa týmto dňom zlúčila v súlade so zákonom 581/2004 Z.z. VšZP je akciovou spoločnosťou a je založená na dobu neurčitú. Zriaďovateľom spoločnosti je Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky. Podiel štátu ako vlastníka akcií, na základnom imaní spoločnosti, je 100%. Predmetom činnosti spoločnosti je výkon verejného zdravotného poistenia v súlade so zákonom č. 581/2004 Z.z.

Žalovaný uviedol, že na základe zákona č. 211/2000 Z.z. je oprávnený sprístupniť len informácie o svojej rozhodovacej činnosti, do ktorej patrí schvaľovanie plánovanej ústavnej zdravotnej starostlivosti v inom členskom štáte podľa ustanovenia § 9f zákona č. 580/2004 Z.z. a vo veci výkazu nedoplatkov podľa ustanovenia § 17a tohto zákona. Keďže žalovaný je povinnou osobou aj podľa § 2 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z. s poukazom na § 3 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. je povinný poskytovať iba informácie, ktoré sa týkajú hospodárenia s verejnými prostriedkami a o obsahu plnení a činnostiach vykonávaných na základe uzatvorenej zmluvy.

Súd prvého stupňa ako podstatnú vyhodnotil skutočnosť, že z ustanovenia § 2 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z.z. vyplýva, že vykonávanie verejného zdravotného poistenia - poskytovanie zdravotnej starostlivosti a súvisiacich služieb, predstavuje hospodárenie s verejnými prostriedkami. Schválenie poskytnutia zdravotníckych pomôcok preto predstavuje činnosť, ktorá má dopad na verejné prostriedky, a preto tieto informácie o nakladaní s verejnými prostriedkami podliehajú sprístupneniu podľa § 3 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z.

V prejednávanej veci je nesporné, že žalovaný je povinnou osobou podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z., a teda právnickou osobou, ktorej zákon zveril právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a preto má informačnú povinnosť iba v rozsahu tejto jej rozhodovacej činnosti. Zároveň je povinnou osobou v zmysle § 2 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z. a takáto povinná osoba sprístupňuje informácie podľa § 3 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z., ktorými sú iba informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami, nakladaní s majetkom štátu majetkom vyššieho územného celku alebo majetkom obce, o životnom prostredí, o úlohách alebo odborných službách týkajúcich sa životného prostredia a o obsahu, plnení a činnostiach vykonávaných na základe uzatvorenej zmluvy. Z dôvodovej správy k uvedenému ustanoveniu vyplýva, že „Informačná povinnosť povinných osôb podľa § 2 ods. 3 je nakoľko ide čisto o subjekty súkromného práva limitovaním na sprístupňovanie informácií ohľadne využitia verejných prostriedkov a informácie ohľadne činnosti vykonávané na základe predmetnej zmluvy. Zákon pri určení rozsahu sprístupňovaných informácií vychádza z princípu otvorenosti verejnej sféry namiesto doterajšieho princípu dôvernosti.“

Spornou je skutočnosť, čo možno považovať za informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami. Krajský súd uviedol, že do tejto kategórie spadajú aj požadované informácie, pričom žalovaný namietal, že aj ostatné zdravotné poisťovne nakladajú s prostriedkami z verejných zdrojov, napriek tomu nemajú v zmysle § 3 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. informačnú povinnosť, keďže u nich absentujú skutočnosti uvedené v § 2 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z. Najvyšší súd uvádza, že informačná povinnosť ostatných zdravotných poisťovní, pôsobiacich na území Slovenskej republiky nie je predmetom tohto súdneho prieskumu. Navyše, nedostatočná legislatívna úprava ohľadom poskytovania informácií o hospodárení s verejnými prostriedkami inými subjektmi nemôže brániť poskytnutiu takých informácií v tých prípadoch, kde to zákon umožňuje.

Žalovaný namietal, že krajský súd sa nedostatočne vysporiadal s tým, ako má informácia o počte poistencov s uvedením ich zdravotnej indikácie dopad na nakladanie s verejnými zdrojmi. Podľa žalovaného neexistuje priama súvislosť medzi nakladaním s verejnými zdrojmi a poskytnutím požadovaných údajov. Požadovaná informácia sa netýka nakladania s verejnými zdrojmi, ale ide o poskytnutie informácie s prevažne štatistickou hodnotou. Žalovaný uviedol, že by mohol sprístupniť

informácie o výške vynaložených zdrojov z prostriedkov zdravotnej poisťovne na úhradu predmetných zdravotníckych pomôcok. Najvyšší súd uvádza, že práva informácia o tom, na základe akých kritérií boli poskytnuté verejné prostriedky, predstavuje informáciu o nakladaní s nimi. Najvyšší súd nepopiera, že takáto informácia môže mať aj štatistickú hodnotu.

Najvyšší súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že právo na informácie a ich šírenie spolu so slobodou prejavu patrí medzi politické práva vyplývajúce z Ústavy SR. V modernom demokratickom právnom štáte je právo na informácie jednou zo záruk zákonnosti. Len vďaka informáciám je možné účinne vykonávať kontrolu, keďže len informovaný človek sa môže efektívne podieľať na verejnom živote.

Tak ako VŠZP aj ostatné zdravotné poisťovne prijímajú platby poistného od poistencov, zamestnávateľov a štátu na verejné zdravotné poistenie a následne poskytujú úhradu na zdravotnú starostlivosť na základe verejného zdravotného poistenia. Poskytovanie zdravotnej starostlivosti je v Slovenskej republike chápaná ako verejná služba, ktorá je hrazená z prostriedkov verejného zdravotného poistenia. Tento systém je založený na princípe povinného zdravotného poistenia. Podľa zákona č. 580/2004 Z.z. poistencom je fyzická osoba, ktorá je povinne verejne zdravotne poistená podľa tohto zákona. Verejne zdravotne poistená je fyzická osoba, ktorá má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky so stanovenými výnimkami, ak je daná fyzická osoba zdravotne poistená v cudzine. Platitelia poisteného sú ustanovení v § 11 zákona č. 580/2004 Z.z., medzi ktorými je ustanovený za platiteľa poistného aj štát za určitý okruh fyzických osôb. Zdravotné poisťovne následne vybraté poistné použijú na úhradu poskytnutej zdravotnej starostlivosti v zmysle zákona č. 580/2004 Z.z. Ide teda o verejné prostriedky, ktoré sú určené na úhradu zdravotnej starostlivosti, ktorá predstavuje verejnú službu. Vzhľadom na uvedené by každý účastník systému verejného zdravotného poistenia mal mať možnosť zistiť, ako daná zdravotná poisťovňa nakladá s takto získanými finančnými prostriedkami, ktoré je každý povinný platiť. Explicitne alebo implicitne stanovené obmedzenia prístupňovania informácií sa samozrejme uplatňujú aj v tomto prípade.

Pojem „informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami“ nie je v zákone č. 211/2000 Z.z. legálne definovaný. Podľa § 2 písm. a/ zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 523/2004 Z.z.“) verejnými prostriedkami sa na účely tohto zákona rozumejú finančné prostriedky, s ktorými hospodária právnické osoby verejnej správy; verejnými prostriedkami sú aj prostriedky Európskej únie a odvody Európskej únie. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z.z. subjektmi verejnej správy sú právnické osoby zapísané v registri organizácií vedenom Štatistickým úradom Slovenskej republiky podľa osobitného predpisu a zaradené vo verejnej správe v súlade s jednotnou metodikou platnou pre Európsku úniu, a to a) v ústrednej správe, b) v územnej samospráve, c) vo fondoch sociálneho poistenia a fondoch zdravotného poistenia. Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. sa v tomto registri, vedenom Štatistickým úradom SR nachádza.

„Ak má byť Infozákon účinný, musí primerane postihovať všetky subjekty, ktoré sú priamo alebo nepriamo prepojené (napojené) na štát.“ (...) „Podľa nálezu Ústavného súdu SR ...hoci ústavnú povinnosť poskytovať informácie o svojej činnosti majú v zmysle Ústavy iba orgány verejnej moci, Infozákom bol okruh povinných subjektov rozšírený aj o také subjekty, ktoré za orgány verejnej moci považovať nemožno. (...) Právnické osoby (podľa § 2 ods. 3 Infozákona) spĺňajú spravidla jeden charakteristický znak. Hospodária totiž s verejnými financiami, resp. nakladajú s majetkom štátu a obcí, keďže sú zriadené s majetkovou účasťou povinných osôb podľa § 2 ods. 1 a 2 Infozákona. Práva a povinnosti orgánov verejnej moci nerealizujú a spravidla sú kreované na základe zákonov patriacich do oblasti súkromného práva (napr. obchodné spoločnosti vytvorené podľa Obchodného zákonníka.“ Ikrényi, P. a kol.: Zákon o slobodnom prístupe k informáciám - Komentár, Wolters Kluwer, 2015, s. 89.

V prejednávacom prípade je však potrebné podotknúť, že v oblasti verejného zdravotného poistenia pôsobia aj súkromné akciové spoločnosti, ktoré poskytujú vykonávanie verejného zdravotného poistenia. Aj tieto súkromné zdravotné poisťovne hospodária s vybratým poistným, teda s verejnými

prostriedkami, ktoré následne poskytujú na úhradu zdravotnej starostlivosti. V takomto prostredí poskytovania informácií je potrebné vziať do úvahy aj prípadnú možnosť zneužitia práva na informácie v konkurenčnom boji, preto je pri poskytovaní informácií potrebné zohľadniť aj tento aspekt.

Skutočnosť, že sprístupnenie požadovaných informácií, teda podmienok, za ktorých boli predmetné zdravotnícke pomôcky schválené s uvedením veku poistencov by mohla spôsobiť zásah do osobných údajov poistencov, čím by sa mohli stať ľahko určiteľnými nebola predmetom napadnutých administratívnych rozhodnutí, preto sa ani najvyšší súd, rovnako ako krajský súd, uvedeným argumentom v prejednávanej veci nemohol zaoberať. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že poskytnutím požadovaných informácií by došlo k poskytnutiu informácií o zdravotnom stave poistenca, avšak ani tento dôvod nebol v napadnutých administratívnych rozhodnutiach uvedený.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd vyhodnotil rozsah a dôvody odvolania vo vzťahu k napadnutému rozsudku Krajského súdu v Bratislave po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a s prihliadnutím na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. dospel k záveru, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. S týmito sa odvolací súd stotožnil v celom rozsahu.

Najvyšší súd zhodne so súdom prvého stupňa uzavrel, že poistné vybraté na verejnom zdravotnom poistení patrí medzi verejné prostriedky. V zmysle ustanovenia § 3 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. je preto povinná osoba sprístupňovať informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami. Za hospodárenie s verejnými prostriedkami možno považovať aj podmienky, za akých boli poskytnuté na úhradu zdravotníckych pomôcok a zdravotnej starostlivosti.

Podľa § 250ja ods. 4 O.s.p. súd prvého stupňa aj správny orgán sú viazané právnym názorom odvolacieho súdu, ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

Keďže bolo zrušené druhostupňové administratívne rozhodnutie č. Z340199/2014 zo dňa 16.12.2014 správne konanie sa dostalo znova do odvolacieho štádia, v ktorom správny orgán preskúma prvostupňové rozhodnutie a odvolanie žalobcu zo dňa 06.12.2014. V otázke povinnosti sprístupňovať informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami v zmysle § 3 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. je žalovaný viazaný názorom súdu. Žalovaný spadá do kategórie povinných osôb podľa § 2 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z., a preto má v zmysle § 3 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z.z. povinnosť sprístupňovať informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami, ktoré vybraté poistné na verejné zdravotné poistenie nepochybne je.

Vzhľadom na uvedené, senát najvyššieho súdu napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a § 246c ods. 1 O.s.p. a úspešnému žalobcovi, ktorému žiadne trovy nevznikli ich náhradu nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.